

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

З. Л. БАНДУРА, Я. Я. КРІЛЬ, Н. В. МОСКАЛЬ

ОЦІНКА В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

Львів
ЛНУ ім. Івана Франка
2023

УДК 657.92

Б 23

Рецензенти:

д-р екон. наук, проф. *Я. Д. Крупка*
(Західноукраїнський національний університет);

д-р екон. наук, проф. *І. Й. Яремко*
(Національний університет «Львівська політехніка»);

канд. екон. наук, доц. *О. Ю. Балазюк*
(Вінницький навчально-науковий інститут економіки ЗУНУ)

*Рекомендовано до друку Вченої радою
Львівського національного університету
імені Івана Франка*

(протокол № 45/3 від 30 березня 2023 року)

Бандура З. Л.

Б 23 Оцінка в бухгалтерському обліку : навч. посібник /
З. Л. Бандура, Я. Я. Кріль, Н. В. Москаль. – Львів : ЛНУ ім. Івана
Франка, 2023. – 144 с.

ISBN 978-617-10-0817-5.

Розглянуто теоретико-методичні та прикладні засади застосування методу оцінки в бухгалтерському обліку. Продемонстровано види облікових оцінок, методи їх обчислення та коригування, особливості використання та обґрунтування облікової політики суб'єктів економіки для вимірювання активів, зобов'язань, капіталу та бізнес-процесів.

Для студентів-економістів закладів вищої освіти, викладачів, магістрантів, аспірантів, а також усіх, хто цікавиться питаннями оцінки бізнесу за даними обліку.

УДК 657.92

ISBN 978-617-10-0817-5

© Бандура З. Л., Кріль Я. Я., Москаль Н. В., 2023

© Львівський національний університет
імені Івана Франка, 2023

ЗМІСТ

Вступ	5
Тема 1. Загальні засади вартісного вимірювання в бухгалтерському обліку	7
1.1. Поняття оцінки в бухгалтерському обліку.....	8
1.2. Класифікація об'єктів оцінки	12
1.3. Види оцінок та порядок їхнього застосування	23
<i>Теоретичні завдання та питання для перевірки знань</i>	27
<i>Практичні завдання</i>	28
Тема 2. Оцінка запасів у бухгалтерському обліку	31
2.1. Класифікація запасів для цілей оцінки	31
2.2. Оцінка запасів під час надходження на підприємство.....	34
2.3. Оцінка запасів на дату балансу	38
2.4. Оцінка запасів за їх використання, вибуття	39
<i>Теоретичні завдання та питання для перевірки знань</i>	47
<i>Практичні завдання</i>	48
Тема 3. Оцінка основних засобів у бухгалтерському обліку	50
3.1. Класифікація основних засобів для цілей оцінки	51
3.2. Оцінка основних засобів під час надходження на підприємство	53
3.3. Розрахунок амортизації основних засобів.....	55
3.4. Переоцінка основних засобів на дату балансу	61
3.5. Зміна вартості основних засобів після капітального ремонту та модернізації.....	63
<i>Теоретичні завдання та питання для перевірки знань</i>	65
<i>Практичні завдання</i>	67

Тема 4. Оцінка поточної дебіторської заборгованості в бухгалтерському обліку	67
4.1. Класифікація поточної дебіторської заборгованості для цілей оцінки	68
4.2. Оцінка дебіторської заборгованості під час визнання	71
4.3. Порядок розрахунку резерву сумнівних боргів.....	72
<i>Теоретичні завдання та питання для перевірки знань</i>	84
<i>Практичні завдання</i>	85
Тема 5. Оцінка довгострокової дебіторської та кредиторської заборгованості, фінансових інвестицій	87
5.1. Класифікація довгострокової дебіторської та кредиторської заборгованості для цілей оцінки	88
5.2. Оцінка довгострокової заборгованості, на яку нараховуються відсотки.....	91
5.3. Оцінка довгострокової заборгованості, на яку не нараховуються відсотки	92
5.4. Облік інвестицій за амортизованою собівартістю.....	100
<i>Теоретичні завдання та питання для перевірки знань</i>	104
<i>Практичні завдання</i>	104
Тема 6. Оцінка резервів у бухгалтерському обліку	106
6.1. Класифікація резервів підприємства	107
6.2. Порядок розрахунку резерву виплат відпусток.....	109
6.3. Порядок розрахунку резерву гарантійних зобов'язань....	115
6.4. Порядок розрахунку забезпечення на реструктуризацію.....	118
6.5. Порядок створення забезпечення на виконання зобов'язань щодо обтяжливих контрактів	124
<i>Теоретичні завдання та питання для перевірки знань</i>	126
<i>Практичні завдання</i>	127
Список літератури	130
Термінологічний словник	135
Предметний покажчик	140

Вступ

Функціонування суб'єктів господарювання безпосередньо пов'язане із використанням основних засобів, запасів, грошових коштів та інших оборотних і необоротних активів, які потребують адекватного вартісного вимірювання. Оцінка в бухгалтерському обліку є одним із елементів методу бухгалтерського обліку, який дає змогу отримати узагальнене уявлення про майновий стан та результати діяльності підприємства. Саме оцінка має забезпечити обґрунтоване грошове вираження відносної корисності активів, вартості зобов'язань і відповідне ринкове позиціонування суб'єктів господарювання.

Точність даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності залежить від об'єктивної оцінки, яка ґрунтується на науково обґрунтованих методах, способах і прийомах. Загальні засади оцінки різних об'єктів обліку зазначені у національних та міжнародних стандартах обліку. Вимірювання вартості об'єктів обліку створює передумови для порівняння, групування, узагальнення та аналізу різноманітних показників, що характеризують функціонування підприємств та організацій у часовому вимірі.

У навчальному посібнику «Оцінка в бухгалтерському обліку» розкрито роль і значення оцінки в сучасних економічних умовах. Запропоновано принципи, критерії та методику оцінки

господарських засобів і джерел їх формування відповідно до основних класифікаційних груп та умов проведення оцінки. Класифікацію видів оцінок розглянуто за стадіями облікового процесу (оцінка на дату придбання (первісна оцінка), оцінка на дату балансу та оцінка на дату вибуття) та видами об'єктів оцінки (основні засоби, запаси, фінансові інвестиції, грошові кошти та еквіваленти, дебіторська і кредиторська заборгованість, власний капітал, забезпечення, фінансові зобов'язання). До кожного виду оцінки наведено об'єкти обліку, до яких вона може застосовуватись, випадки, коли такий вид оцінки є доречним, та методику розрахунку вартості цих об'єктів. Така систематизація навчального матеріалу розкриває економічний зміст та сферу використання усіх видів оцінки об'єктів обліку.

Посібник містить питання для перевірки знань та практичні ситуаційні завдання. Числові приклади застосування різноманітних способів оцінки основних об'єктів обліку роблять посібник корисним не лише для студентів і викладачів курсу «Оцінка в бухгалтерському обліку», а й для використання його в практичній діяльності у сфері бухгалтерського обліку. Запропонована структура навчального матеріалу дає змогу сформуванню у читача ґрунтовні засади для набуття цілісної системи знань стосовно проведення оцінки усіх основних об'єктів бухгалтерського обліку.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**БАНДУРА Звенислава Любомирівна,
КРІЛЬ Ярослава Ярославівна,
МОСКАЛЬ Наталія Володимирівна**

ОЦІНКА В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

Редактор *Руслана Спринь*
Комп'ютерне верстання *Любові Семенович*
Обкладинка *Василя Рогана*

Формат 60×84/₁₆. Умовн. друк. арк. 8,7. Тираж 50 прим. Зам.

ВИДАВЕЦЬ І ВИГОТОВЛЮВАЧ:

Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, м. Львів, 79000.

Свідоцтво
про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції.
Серія ДК № 3059 від 13.12.2007 р.